

Kapitola **Žárlivost, pravice a levice**

úsek

text

Zjistilo se, že lidé mají v mozku centrum žárlivosti či závisti. Pokud to přiřčujeme k metodě "cukru a biče", je jasné, že žárlivost je bič. Cukr by v tomto kontextu mohl být úspěch v soutěži. Jak ovšem ukazuje řada anekdot, bič žárlivosti nemusí podněcovat žárlivého k zlepšení v soutěži, ale k tomu, aby dobrý výsledek sokovi zkazil.

Můžeme tedy stanovit pravidlo, že
"Malá žárlivost podněcuje k pokroku, velká žárlivost ke schválnostem."

Níže se zavádí pojem "Práh destrukce" jako hranice, při níž subjekt už není svou žárlivostí motivován k pokroku, ale ke schválnostem.

Máme-li uvažovat o početnějším kolektivu, musíme situaci zjednodušit zavedením průměrné žárlivosti jedince a z toho dovozené průměrné žárlivosti skupiny.

Dojdeme k závěru, že pokud v podskupině dojde v její průměrné žárlivosti k překročení prahu destrukce, podskupina se bude radikalizovat proti vyšší skupině, jejíž je součástí. To se projeví jako konflikt mezi pravicí a levicí.

Ačkoli se práh destrukce u jednotlivce nejspíš celoživotně nemění, žárlivost vůči jinému jedinci může narůstat. A také může poklesnout v závislosti na okolnostech. Pokud se žárlivost vztahuje na většinu podskupiny, může to vyvolávat cyklické překračování prahu destrukce, což se na venek projeví jako střídání levice a pravice u moci.

Při optimalizaci průměrné žárlivosti se dosáhne maximalizace bohatnutí skupiny tím, že žárlivost funguje jako pozitivní podnět a ne destruktivně.

Úsek zdůvodnění

Definice Práh destrukce

1

Pro subjekt je prahem destrukce ta velikost žárlivosti, kdy přestává soutěžit o lepší výsledek a volí schválnost..

Pokusme se žárlivost kvantifikovat:

0 = žádná

1 = malá

2 = střední

3 = značná

4 = sžíravá

5 = nesnesitelná

Definice Průměrná žárlivost jedince

2

Jedinec v časovém intervalu I_1 pocítuje žárlivost vůči členu skupiny A_1 ve výši $J(1,1)$. Vůči jedinci A_2 v časovém intervalu I_2 ve výši $J(1,2)$,...

Pak průměrná žárlivost jedince v časovém intervalu

$I = \text{sřednocení}(I_1, I_2, \dots, I_n)$ bude $\text{suma}(J(1,k) \cdot I_1) + \text{suma}(J(2,k) \cdot I_2) + \dots + \text{suma}(J(n,k) \cdot I_n) / I$

úsek

text

Takto definovaná průměrná žárlivost jedince ve skupině v časovém intervalu I bude nabývat hodnot v rozmezí (0;5).

Definice Průměrná žárlivost v podskupině

3

Zjistíme-li v daném časovém intervalu I průměrnou žárlivost všech členů A_1, A_2, \dots, A_m podskupiny, pak průměrná žárlivost podskupiny v tomto intervalu bude aritmetickým průměrem žárlivostí jejích členů v celé skupině.

Příklad

Žárlení dvou sourozenců

Mějme čtyřčlennou rodinu se dvěma bratry. Starší dostane nové kolo, zatímco mladší po něm zdědí kolo staré. Starší nemá důvod žárlit na mladšího, ale středně žárlí na otce kvůli jeho postavení. Na matku nežárlí. Mladší žárlí na otce málo, na matku středně, na bratra značně. Další den někdo ukradne kolo staršímu z bratrů. Ten nyní sžíravě žárlí na mladšího, který má aspoň staré kolo. Zato mladší nežárlí na staršího vůbec. Další den policie ukradené kolo vrátí, ale je poničené, takže se podobá starému kolu. Oba bratři teď na sebe žárlí málo.

Tabulka

[Viz Tabulka Žárlivost v rodině](#)

Tento příklad nesleduje nic tajemného. Pouze ukazuje možnost s kvantifikovanými žárlivostmi pracovat. Ukazuje počáteční žárlivost podskupiny dětí 1,5, vzrůst průměrné žárlivosti po ztrátě nového kola na 1,7, a naopak pokles pod počáteční hodnotu při jeho vrácení v poničeném stavu na pouhé 1,3.

Hypotéz a1 Pokud průměrná žárlivost ve skupině překročí průměrný práh destrukce, skupina se radikalizuje.

Úvaha

Připusťme, že různé skupiny mají práh destrukce umístěn různě. Necht' např. průměr pracujících má práh destrukce 3, průměr podnikatelů 4.

Pak strana hájící zájmy chudších (pracujících) se bude snažit formou přerozdělení snížit průměrnou žárlivost ve své podskupině pod 3.

Naopak strana, hájící zájmy bohatších (podnikatelů nebo organizátorů) bude pokládat hranici 3 za nepřiměřeně nízkou, a naopak budou vyzdvihovat motivační úlohu průměrné žárlivosti celé společnosti v hodnotách až po 4.

Z historických důvodů se zastáncům nižší hranice říká levice, zastáncům vyšší hranice se říká pravice.

Který z těchto směrů je "správnější"? Proč nezvítězí strana středu s hodnotou průměrné žárlivosti 3,5?

Mohlo by to souviset se zpětnou vazbou: Společnost pod vládou levice sníží průměrnou žárlivost ve společnosti tím, že rozdíly v bohatství jsou menší např. ze 4 na 3. !

Pak zvítězí ve volbách pravice. Ta po určité době vlády vyhrotí průměrnou žárlivost ve společnosti z 3 na 4 a v následujících volbách zvítězí zase levice.

Hypotéz a2 Práh destrukce jedince se nemění

a2

Úroveň prahu destrukce se u jedince nemění. Je dána jeho mozkovým centrem, které se chová přibližně jako předem nastavené měřicí zařízení.

Co se může měnit, je žárlivost na konkrétního člena skupiny v závislosti na situaci. Např. když člen A žárlí na člena B v okamžiku I1 žárlivostí $J(1,B)=3$, a pak se člen A začne dařit lépe, nebo změní svůj žebříček hodnot, může být v intervalu I2 jeho žárlivost $J(2,B)=2,5$ neboli nižší.

V období přerozdělování ve prospěch chudších jsou potřeby lidí s nižšími příjmy uspokojovány více v poměru k předchozímu období, takže méně žárlí na bohaté.

Proč ovšem v dalších volbách má větší šance pravice? Část občanů s nižšími příjmy se polarizuje, a ti výkonnější začínají cítit přerozdělování ve prospěch méně výkonných jako újmu. Zvyšuje to jejich žárlivost. Začnou upřednostňovat nižší přerozdělování a volí pravici.

Zdá se, že je to zhruba cyklický proces.

Něco jako dvoutaktní ekonomický motor:

- 1) fáze investic, snižování příjmů chudších a zvyšování zisků podnikatelů, zvyšování průměrné žárlivosti ve společnosti - pravice
- 2) fáze sociální - zvětšení přerozdělování, zpomalení investic, vyšší spotřeba - snižování průměrné žárlivosti ve společnosti - levice

Bylo by žádoucí, aby tento cyklus byl nahrazen trvalou vládou středu?

Zatím se zdá, že to nikde na světě tak neprobíhá. Někde jsou období změny od levice k pravici kratší, jinde delší. Ale trvalý stav nepozorují.

Je možné, že čím větší odchylka od středu, tím kratší perioda.

Naopak vláda blízko středu se může udržet déle.

Poznámky:

Polarizace části chudších by se dala popsat jako přiblížení průměrné žárlivosti podskupiny k průměrnému prahu destrukce u této podskupiny.

Jako destrukci lze pojmut i rezignaci na pracovní místo formou setrvávání na sociální podpoře.

Je jisté, že při nižších požadavcích pracujících na mzdu by jich našlo zaměstnání více. Ale byly by mezi nimi menší rozdíly.

Pokud platí Hypotéza2, nelze výchovou změnit práh destrukce členů společnosti, a vláda musí spíše pracovat s pásmem motivačním.

Pro skupinu podnikatelů by z toho plynula rada zbytečně nedráždit chudší vrstvu k žárlivosti s představou, že je to pro ni motivační.

To jde ovšem proti zájmům výrobců, kteří se naopak snaží žárlivost vybičovat, aby se lidé třeba i zadlužili, hlavně aby nakupovali.

Závěr Nalezení rovnováhy v této záležitosti by mělo společnosti přinést největší nárůst bohatství. Opomíjení může přispívat k vlnám stávek, zvýšení počtu lidí závislých na sociální podpoře, atd.

Tabulka Žárlivost v rodině

AN32 obsah

F1	otec
F2	matka
F3	starší bratr
F4	mladší bratr

Časový interval	Žárlivost člena F3 vůči F1, F2, F4, a pak průměr				Žárlivost člena F4 vůči F1, F2, F3, a pak průměr				Průměrná žárlivost dětí	
	J(3,1)	J(3,2)	J(3,4)	J3	J(4,1)	J(4,2)	J(4,3)	J4		JP
nové kolo	2	1	0	1	1	2	3	2		1,5
nové ukradeno	2	1	4	2,333	1	2	0	1		1,667
nalezeno poničené	2	1	1	1,333	1	2	1	1,333		1,333

Modelová situace účinků žárlivosti v rodině, kde staršímu sourozenci ukradli nové kolo, které bylo posléze nalezeno poničené. (Písmeno "J" znamená žárlivost (Jealousy))